

Notranjec

GLASILO

„POLITIČNEGA IN GOSPODARSKEGA DRUŠTVA ZA NOTRANJSKO.“

Št. 9.

V Postojni, 24. aprila 1905.

Leto I.

V samopomoči je vstajenje!

Iz tisoč in tisoč grl doni danes aleluja in milijonom naznanjajo, da se je rodilo novo življenje. Naravnost čudovito, kako krasno je znala cerkev v svoji organizaciji izrabiti tudi naravo; saj so najlepši prazniki v letu v oni dobi, ki je cvet leta, nada, upanje in tisočkratno novo življenje. Zdi se nam, da sočustvuje ta hip celi svet s Kristjani; kajti vse se pripravlja in vse drvi, da obhaja čim najbolj praznično pomladanski vstajenja dan. Tudi neštete trume vernih in nevernih, vsekako pa radovednih romarjev, ki so s celega sveta danes zbrane v Rimu, utrjujejo Kristovem namestniku znova samozavest.

Čeprav je današnji dan predvsem katoliški praznik, čeprav uhajajo misli in čustva na stolico rimskega papeža, vendar se nam zdi potrebno, da pogledamo Slovenci tudi na svoj oltar.

„Pozno je Slovincem bila ura osvobojenja; nad tisoč let je bilo preteklo, kar so bili izgubili politično samostalnost. V veku tisočletja jih je bila zadela izguba za izgubo; sosedje so si prilastili polovico našega ozemlja, dedščine očetov; omejujoč ozemlje, krčeč broj naroda so nam krčili tudi pogoje narodnega bitja, politične samostalnosti in samobitnega duševnega žitka... Ko nas je zbudilo 1848. leto, smo brojili k večjemu 1.3 milijonov, pa še ta ostanek je bil razkosan in ohromljen.“ Tako nam opisuje zgodovinar dobo pred 1848. letom.

Poznejša doba kaže že ob koncu prvega petdesetletja vsestransko stremljenje po gospodarskem in kulturnem napredku, stremljenje, kajti globočje, drobno in organizovano delo se komaj sedaj prikazuje na raznih poljih. To je ona doba, v kateri smo hoteli Slovenci svetu pokazati, da živimo. Petdeset let parade, kakor da bi hoteli navidezno nemštvo v slovenskih pokrajinah, ki je imelo največ zaslombe v meščanstvu in uradništvu, iztrebiti edinole z navideznimi sredstvi.

Besede narod, narodno delo so bile geslo, velikrat prazne besede in le malokdo je ljubil ljudstvo, ki se

je navduševal za narod, kakor da bi narod ne značil ljudstva. Vedno slabše jo bilo stanje nižjih slojev. Najbolj mačehovsko se je godilo kmetu, ki so ga sicer nazivali korenino naroda, zanj pa vendarle niso veliko storili. S padcem robote so se mu sicer priznale občanske pravice in dobil je — četudi veliko manjši, kot bi zaslužil — vpliv na zakonodajstvo. Kot svoboden človek je bil slovenski kmet navdušen bojevnik za pravice svojega naroda. Na taborih in drugih nešteti shodih se je zbiral v obilici, da javno pokaže svetu svojo vero in zaupanje v narodne ideale. Od slovenskega kmeta se je meščan naučil govoriti v svojem maternem jeziku in čutiti slovensko.

In to dobro ljudstvo je pozabilo samo nase. Meneč, da rešuje domovino, izbiralo je za zastopnike in branitelje svojega stanu ljudi, ki so mu jih drugi vrivali kot najboljše prijatelje in gledalo ni, da bi bili njihovi zagovorniki moške iz njihovih vrst ali pa narodno-gospodarski veščaki.

Aleluja, aleluja... doni danes iz tisoč in tisoč grl. Tudi slovenskemu kmetu se bliža vstajenja dan, dan svobode.

Nastopa nova doba slovenskega naroda doba, v kateri hočemo rešiti narodno vprašanje s pomočjo socialnega in ne obratno. Minuli so časi, ko smo morali z narodnimi gesli probujati speče, klicati omahljivce, podpirati navdušene; danes odločuje v življenskem boju edinole vstrajno, izdatno in drobno delo. V našem narodnem čebelnjaku je vedno manj prostora za trote in bolj in bolj se pojavlja dejstvo, da ima, kdor ni priden kot čebela, katera zbira nele zase ampak tudi za druge, vedno manj zemlje pod seboj. Tudi geslo: „Moli in Bog ti bo pomagal“ zgublja bolj in bolj svojo vrednost; kajti tudi kmet se probuja. Ne zanaša se več na to, da bi drugi zanj mislili, drugi zanj delali. Samostojno je začel misliti, samostojno delati! Samopomoč je njegovo geslo, ki ga mora dovesti do vstajenja!

Politične vesti.

Pri volitvah iz kranjskega veleposestva sta dobila nemškutarja Margheri in Gallé po 56 glasov. Ker je izmed vseh 85 volilcev Nemcev le 52, se sklepa, da so za imenovane dež. poslance glasovali tudi nekateri liberalni Slovenci. Kako ti gospodje to strinjajo s svojim narodnim prepričanjem, nam ni jasno. Mi jih moramo ostro obsojati. Pa tudi svoji stranki so le škodovali, ker so dali „Slovincu“ v usta spet malo gradiva, da s kričanjem zakrije, kakšno izdajalsko ulogo igrajo „narodni“ klerikalci na Jesenicah, kjer z Nemci združeni mečejo polena Slovincem.

Avstrijski državni zbor je vsprejel zakon proti rajoniranju repe. Podaljšal je davčne olajšave, ki so se dovolile pred 10 leti deželi kranjski, posebno Ljubljani zaradi potresa. Sprejel je nov zakon za vojaško priprego, po katerem bo odslej plačala vso odškodnino za konje država sama, in sicer za 1 konja za 1 miljo (= $7\frac{1}{2}$ km) po 3 K 50 h. Deželni prispevki odpadejo. — Čisti dohodek iz užitninskega davka se proračuna za celo državo na več kot 330 milijonov kron, in sicer bo neslo: pivo 77 milijonov kron, žganje 87 milijonov, vino in mošt 11 milijonov, sladkor 110 milijonov. Loterija bo prinesla čistega nad 11 milijonov kron.

Na Ogrskem imajo košutovsko večino, ki pa ne more prevzeti vlade, ker se s cesarjem ne more spo-

razumeti. Da si preženejo čas, v katerem naj se cesar premisli, da Madjarom še več dovoli, v zbornici zabavljajo in psujejo.

Agrarne stranke na Češkem. Češki kmeti so si že pred leti osnovali svojo agrarno stranko. Sedaj so to storili tudi nemški kmeti na Češkem. Zdrav in močan kmetijski stan je takorekoč hrbtnica celega naroda, njegova glavna sila in opora. Njega naj reši propadanja nova stranka, ki bo strogo nemško-narodna, ob enem najodločnejše protiklerikalna, ki pa hoče biti neodvisna tudi od liberalnega meščanstva in socialističnega delavstva.

V Italiji je vlada predložila zakon, s katerim se sicer v veliki meri izboljša položaj tamošnjih železničarjev, a ob enem z ostrimi kaznimi onemogočuje vsako stavko. Slabe plače in težko delo so že enkrat prisilile italijanske železničarje, da so posegli do zadnjega sredstva — do štrajka. V času štrajka je seveda ves promet ustavljen tako za osebe, kakor za tovore. To seveda dela velikansko škodo, ne le podjetnikom, ampak celi deželi, posebno trgovini. Tujci, od katerih Italija zasluži na milijone, ne morejo v deželo ali pa se tjakaj ne upajo, ker se boje, da bi ne mogli nazaj, ker za časa stavke vozi le tistih par vlakov, kjer oskrbujejo službo za silo vojaki. Železničarji so poprej s štrajkom še dosti dosegli, ko so pa sedaj ravno pred veliko nočjo, ko iz celega sveta vsak dan tisoči in tisoči tujcev prihajajo v Italijo, začeli zopet stavkati,

Listek.

Štrosmajer.

V Djakovem v Slavoniji je umrl 8. t. m. škof Josip Juraj Štrosmajer. Rodil se je leta 1815. kot sin ubogih starišev. Komaj 34 let star je vsled svoje izredne nadarjenosti in učenosti postal škof v Djakovem. Bil je do visoke starosti v vsakem oziru voditelj hrvatskega naroda, ves čas njegov nenadomestni dobrotnik, prijatelj in ljubljenec tudi slovenskega naroda. Predaleč bi nas zavedlo, ako bi nadrobno popisovali njegovo delavno življenje, ki je bilo neprestan boj za narodne pravice Hrvatov, in njegove nepregledne zasluge. Le na kratko naj opišemo nekatere poteze njegovega značaja in prepričanja, ki kažejo, da je bil Štrosmajer med škofi prava izjema.

Ko je začel Štrosmajer delovati, je razvidel, da manjka Hrvatom izobraževalnih zavodov. Ustanovil je celo vrsto šol, omogočil vsled svojih bogatih denarnih doneskov ustanovitev hrvatskega vseučilišča, akademije znanosti, ustanovil je umetniško galerijo v Zagrebu. Če primerjamo tega apostola napredujoče izobrazbe z našim duhovništvom, ki odkrito ali prikrito ruje proti šoli, nas mora pač obiti žalost. Štrosmajer je bil naroden, večina naših pa so klerikalni duhovniki.

Kakor izobražen človek ne vidi v človeku, ki je druge vere, takoj ničvrednega ali vsaj manjvrednega človeka, ampak spoštuje njegovo versko prepričanje, tako je postopal tudi Štrosmajer, čeravno katoliški škof, napram drugovercem. Leta 1888 so na Ruskem slavili 900-letnico, kar so se Rusi pokristjanili. Tedaj jim je Štrosmajer brzojavil med drugim: „Bog blagoslovi Rusijo in ji pomози da izvrši tisto svetovno nalogo, ki ji je odločil sam Bog“. Tako je čestital pravoslavnim Rusom, ki jih katoliška cerkev imenuje krivoverce. V cerkve bi bil rad spravil slovanski bogoslužni jezik. Njegovo prijateljstvo do Rusije mu je pripravilo zamero pri cesarju. Ko je leta 1888 prišel cesar na manevre na Hrvatsko, so v Križevcih vsprejeli Štrosmajerja, kateri se je prišel poklonit svojemu kralju, skoro sijajnejše, gotovo pa prisrčneje kot cesarja. Pri vsprejemu je cesar škofa pokaral očitno zaradi one brzojavke na Ruse. Štrosmajer pa je cesarju odločno in glasno odgovoril: „Veličanstvo, moja vest je čista!“

Ko so se sešli v Rimu leta 1869 in 1870 škofje s celega sveta in se je staval predlog, da mora od tega leta naprej verovati vsakdo, ki se hoče imenovati katolik, da je rimski papež nezmotljiv, se je vzdignil proti temu Štrosmajer z vso odločnostjo, a nasprotniki so imeli več glasov in so prodri. Njegova ostrá beseda je padla po klerikalnih in jezuitih: zaznamoval jih je kot škodljivce prave vere, ki ne išče posvetnega bogatstva

se je proti njim vzdignilo skoro vse občinstvo in poslanci. Zakon, ki je naperjen proti stavkujočim, bo vsprejet. Stavka že ponehava.

Rusko-japonska vojna.

Položaj na suhem je skoro neizpremenjen. Na dolgi črti, ki se kacih 100 km južno od reke Sungari razteza od vzhoda proti zapadu, si stojita vojski nasproti; vendar pa nista med seboj v neposredni dotiki, in brzovjav poroča le o prav neznatnih praskah. Med tem dohajajo na obeh straneh nove čete, dovažajo se vojne potrebščine, skratka pripravljaja se nova vojna, ki utegne vzplamteti, kakor hitro pride na morju do važnejših dogodkov. — Kajti vsa pozornost obrnjena je sedaj na položaj na morju. Dne 8. t. m. priplulo je rusko vojno brodovje skozi morsko ožino pri mestu Singapore in se nahaja sedaj v otočju Sunda ali pa že v Južnokitajskem morju; poizkusilo bode doseči rusko luko Vladivostok brez vsacega boja. Pričakuje se pa, da mu bodo Japonci zastavili pot; kajti, dasi nimamo o japonskem brodovju nikakih poročil, moremo le sklepati, da se nahaja kje v neposredni bližini. Vse kaže, da pride v najkrajšem času do pomorske bitke, kakoršne že 100 let ni bilo, kar se tiče močij nasprotnikov in odločilne važnosti za nadaljni razvoj vojne. Vsak čas tedaj pričakujemo poročila. Po moči sta si

in oblasti, kakor to delajo klerikalci. Tedaj je zaslovel Štrosmajer po vsem svetu. Klerikalci ga nikdar niso mogli videti, a priklanjali so se mu, ker so vedeli, da ne morejo z napadi škodovati njemu, ampak le sebi. Seveda jim ni bilo prav, da je Štrosmajer iz dohodkov svoje bogate škofije več daroval za narodne kot za cerkvene namene. Klerikalno duhovništvo le zbira in zbira zase in za bogate cerkve, Štrosmajer pa je vse vrnil svojemu narodu z bogatimi obrestmi.

Narodna delavnost Štrosmajerja je hudopekla tudi Madjare. V vseh zakonodajalnih zborih je branil z odločno pa tudi tehtno besedo hrvatski narod. Madjari bi ga bili radi spravili s pota — pa ni šlo. Avstrijska in ogrska vlada sta skušale potlačiti vsako proslavo Štrosmajerja. Vendar so ga nešteta društva in občine — posebno česke in slovenske — izbrale za častnega člana. Vsako leto je zahajal v štajersko kopališče Slatino, kjer je bodril Slovence in jim dajal nasvete za boj proti Nemcem. Posebno na srcu so mu bili Slovenci v Celju.

Na škofovskih stolicah nimamo niti Slovenci niti Hrvati moža, ki bi mu mogli zaupati kot Štrosmajerju. Bil je tudi menda zadnji. Kolikokrat je bilo gospodom na Dunaju in v Rimu žal, da so Štrosmajerja imenovali za škofa. Zdaj že natanko premislijo in pregledajo značaj in prepričanja vsakega, ki mu ponudijo škofovsko mitro. Zato pa imamo mi take škofe...

nasprotnika precej enaka; Rusi imajo dve oklopnici več kot Japonci, ti so pa glede križark mnogo na boljem. Lahko rečemo, da pomeni popolna zmaga v tej bitki — dobljeno vojno.

Zračunali so, da je ruska država dosedaj izdala za to vojno okoli 2200 milijonov kron, japonska pa okoli 1800 milijonov kron. Pri tem seveda niso všteti izdatki posameznikov, zmanjšanje zaslužka, draginja živil in delavske moči itd. Pa vse to ne pride v poštev v primeri s ciljem te vojne, ki je: trajna in zagotovljena nadvlada v Vzhodni Aziji v političkem in gospodarskem oziru.

Dopisi.

Bistriške novice. Ker prihaja vrli „Notranjec“ v mnogih iztisih v bistriško dolino, je pač naša dolžnost, da v svojem glasilu objavimo kaj iz svojega kraja.

Gosp. Anton Tomšič je napravil lepo, moderno opremljeno kopališče. Ako se ne motim, je Bistriško kopališče prvo na celem Notranjskem — (Jako dragoceno in solidno je tudi kopališče g. Tollazzija v Logatcu. Op. ured.) — ki je javno in nalašč zato sezidano. Že sedaj je kopališče dobro obiskano, kaj šele po leti! Kako uspešno bode to vplivalo na letovičarje iz Reke in Trsta. Kavarno nujno potrebujemo v Bistrici. Gosp. Tomšič bi imel v hotelu dovolj lepih prostorov za to. Olepševalno društvo, ki je že napravilo dokaj koristnega za Bistrico, bode pričeto delo brezdvomno pridno nadaljevalo! Nasadov potrebujemo!

Ognjegaško društvo misli letos sezidati „Gasilni dom“. — Ali bi ne bilo umestno, da bi se za vsa bistriška društva sezidal skupen dom z večjo dvorano? Tamkaj bi se polagoma udomačila ljudska predavanja in tam bi bila lahko nastavljena ljudska javna knjižnica, katero moramo dobiti tudi Bistričani prej ali slej.

Podružnico „Planinskega društva“ bi bilo tudi pri nas dobro ustanoviti. Iz Bistrice bi se dala zaznamovati razna pota: v bistriški gozd, Strašico, Snežnik in drugam.

Gosp. Samsa dovršuje parno žago, pravijo, da bode že meseca junija tekla.

Mlekarska zadruga, ki je sezidala novo poslopje v bližini trnovskega kolodvora, še vedno ne deluje. Nima vode. Nekateri Bistričanje ne dovolijo vode za mlekarno. Južna železnica je baje mislila vodo i na kolodvor napeljati; ker pa je mlekarna ne dobi, je tudi železnica ne vzame. Ako je to res, je pač škoda, da se ni voda dovolila, saj nekaj tisočakov bi južna železnica rada plačevala za vodo.

Zalogo Reininghausovega piva je prevzel gosp. Albert Domladiš; napravil je zato nalašč lično ledenico. Ta bi še ličneje izgledala, če bi ne bilo na nji čisto nepotrebne nemškega napisa.

Bistriški.

Novice.

Vesele praznike želi vsem naročnikom in prijateljem uredništvo in upravništvo „Notranjca“.

Osebne vesti. C. kr. davkar Fran Auman, dosedaj dodeljen davkarji v Vipavi, je prideljen c. kr. glavnemu davčnemu uradu v Novem mestu. Na njegovo dosedanje mesto pride c. kr. davčni pristav g. Arh iz Kranja, ki je bil ob enem imenovan kontrolorjem. — Evidenčni geometer 2. razreda gospod Mate Čeprnič v Postojni je pomaknjen v prvi razred. — Gosp. Teodor Bežek, za ilirsko-bistriški okraj imenovani c. kr. okrajni sodnik, nastopi svoje mesto še tekom tega mesca.

Lepo priznanje. Naša dična kmetijska družba, ki deluje neglede na levo ali desno edinole v korist kmetskega gospodarstva, je dosegla z mlekarškim tečajem v Logatcu znova velik uspeh. To kar je drž. poslanec Povše govoril napram voditelju tečaja g. Legvartu, to si tudi lahko zapiše družba sebi v čast. „Čestitam Vam, gosp. vodja tečaja, radi uspehov, ki so toliki, da so me presenetili. To kaže, da je dežela dobila z Vami dobrega strokovnjaka. Dobro voljo, vstrajnost in navdušenje, ki ste ga dosedaj kazali pri gospodarskem delu, obdržite tudi v bodoče sebi v čast, naši ljubljani domovini pa v korist. In Vas, gosp. zastopnik vlade, prosim, da sporočite na pristojno mesto, da je g. Legvart mož, ki je voljan storiti vse, kar se more zahtevati od pravega strokovnjaka.“ Tako je govoril o uradniku c. kr. kmetijske družbe poslanec gosp. Povše. Tudi mi iskreno čestitamo!

Absolventje I. mlekarškega tečaja v Logatcu so: gg. Bokavšek Fran in Sever Anton iz Brezovice pri Ljubljani, Grzelj Jakob iz Gorenj pri Postojni, Gregorin Alojz iz Podkorena, Janc Ivan iz Mošenj pri Radoljci, Korbar Ivan iz Most pri Komendi, Koces Ivan iz Tlak pri Rogatcu, Kunstek Anton iz Št. Vida pri Zatični, Sajko Matija iz Studenic pri Poljčanah, Rožič Tomaž iz Mengša, Tršar Ivan iz Broda pri Logatcu in Vidmar Ivan iz Izlak pri Zagorju ob Savi.

Prvo točo so letos imeli dne 13. t. m. na Planini nad Vipavo.

Nezgoda na železnici. Tovorni vlak, ki odhaja dopoldne pred brzovlakom iz Št. Petra je vozil v sredo ob 1/2 10. uri ravno mimo kolodvorskega skladišča v Postojni, ko skoči en voz s tira in se preobrne. Vsled tega sta se poškodovala tudi še dva druga sosedna voza. Od obojega se ni nobeden ponesrečil.

Nogo je strlo 14letnemu A. Šušteršiču iz Drskovč pri Zagorju, ko je hotel sestiti na zadnji del voza med potjo v cerkev. Odpeljali so ga takoj v bolnico v Ljubljano. Ta nesreča nas zopet opominja, da bodimo previdni pri skakanju na voz med vožnjo.

Vojaška vest. 7. lovski bataljon pride v Gorico dne 28. t. m. ob 8. uri 48 min. dopoldne. Tri kompanije odidejo v Kanal, ena v Tolmin.

Vojaški nabori na Notranjskem: V Logatcu je bilo dne 8. t. m. k naboru poklicanih 131 fantov, med katerimi jih je bilo potrjenih 44, to je 33 %. — V Postojni je bil nabor za postojnski in senožeški sodni okraj 13. in 14. t. m., od 329 fantov jih je bilo 95 potrjenih. — V Vipavi so jih dne 15. in 17. t. m. potrdili k vojakom 62 od 212. — V Bistrici je bil nabor 18. in 19. t. m. od 178 jih je bilo vzetih 52 fantov. — V Idriji so se vršili nabori 5. in 6. t. m. za sodni okraj idrijski. Prvi dan je bilo izmed 144 nabornikov potrjenih 42 mladeničev, drugi dan pa izmed 97 fantov 27 k vojakom.

Potnih listov za v Ameriko je izdalo c. kr. okrajno glavarstvo postojnsko v pretečenem četrtletju 383. Velika večina onih, ki gredo za kruhom v Ameriko, je iz ilirskobistriškega sodnega okraja in iz šempeterske občine.

Ne v Brazilijo. Glasom došlih poročil na c. kr. ministrstvo v notranjih zadevah so razmere izseljencev v Braziliji, posebno pa v državi S. Pavlo še vedno jako slabe in ni upanja, da bi postale boljše. Opozarjamo nato in svarimo one, ki se nameravajo izseliti v Brazilijo.

Planinsko koč na Krimu postavi „Slovensko planinsko društvo“.

Koliko zdravnikov je v Avstriji? Leta 1904 so našeli 11.765 zdravnikov, prejšnje leto pa 11.689. Število je torej naraslo. Največ zdravnikov je na Nižjeavstrijskem (3573), Češkem (2815), Galiciji (1446), najmanj na Kranjskem (107) in Solnograškem (141). Med glavnimi mesti ima Dunaj največ zdravnikov (2808), Zader pa najmanj (23).

Prosveta.

Kipar gosp. Alojzij Repič iz Vrhpolja pri Vipavi je postal strokovni učitelj na c. kr. strokovni šoli v Ljubljani.

Ljudska predavanja „Prosvete“. Fer. akad. društvo „Prosveta“ priredi 27. in 28. t. m. v Postojni dve predavanji. Cand. phil. gosp. Grošelj Pavel bo predaval „Izlet na luno in solnce“ in „En dan na dnu morja“.

Narodna čitalnica v Vipavi. Na predlog predsednika, g. učitelja Mercine, je sklenil društveni odbor v zadnji seji, da se naj spopolni čitalniško knjižnico in naj se jo izpremeni v javno, vsem občanom dostopno. Da se ta sklep čim prej uresniči, se je sklenilo, naprositi za pomoč slav. fer. akad. društvo „Prosveta“. Po našem mnenju bo ta odborov sklep čitalnici le v korist. Odbor naj gleda, da se društvo tudi v drugih ozirih povzdigne. Treba je, da dobi čitalnica zopet primerne prostore. Čudno se nam zdi, da se valja na čitalniški mizi še vedno nemški „Interessantes Blatt“, med tem ko pogrešamo precejšnje število dobrih slovenskih časopisov.

Podraška čitalnica naredi lep napredek, ako se pridruži goškemu „Triglavu“ in vipavski „Čitalnici“, ki sta sklenila, izpremeniti svoje knjižnice v javne narodne knjižnice. Škoda je za lepo podraško knjižnico, da se je ne stori pristopne večjemu številu čitateljev. Kolikor nam je znano, se je stavil na zadnjem občnem zboru že enak predlog, ki pa ni bil sprejet. Mislimo, da bi se dalo s primernimi sredstvi odstraniti pomisleke, ki so se takrat slišali, in zabraniti, da bi nasprotniki čitalnice ne mogli zlorabljeni njene dobrote.

Poučen izlet je priredil mlekarški tečaj iz Logatca in sicer v Postojno, kjer so si učenci ogledali hleve pri g. Deklevi in dež. poslancu Arko-tu. Obiskali so dalje sirarno v Hruševji, kobilarno v Prestranku in mlekarstvo v Kočah.

Uspehi mlekarškega tečaja v Logatcu. Od vseh učencev jih je izvršilo tečaj z izvrstnim vspehom 5, z dobrim 6 in z zadostnim 1. V tečaju so se vedli vsi zelo dostojno, pridnost je bila pri 6 zelo velika, pri 2 zadostna, pri ostalih pa dobra. Izmed absolventov jih je za mlekarstvo zelo uporabnih sedem, štirje so dobili zadostno, dva pa dobro glede uporabe. Najboljša učenca sta bila Sever Anton iz Brezovice pri Ljubljani in Sajko Matija iz Studenic pri Poljčanah, ki sta dobila iz vseh predmetov prav dober red. V mlekarstvu in sirarstvu so dobili vsi skupaj 6 prav dobrih, 5 dobrih in 1 zadostno, v oskrbovanju in krmljenju živine je bilo 4 prav dobrih, 7 dobrih in 1 zadostno, živinozdravstvo je imelo 9 prav dobrih, 2 dobra in 1 zadostno, nauk v orodju in strojih 4 prav dobrih, 5 dobrih in 3 zadostne, mlekarško knjigovodstvo 2 prav dobra, 6 dobrih in 4 zadostne. Računstvo in spisje jih je dovršilo 5 z prav dobrim, 4 z dobrim in 3 z zadostnim uspehom.

„**Zveza slov. pevskih društev**“. Upravni odbor „Zveze slov. pevskih društev“ je v seji dne 13. aprila sklenil, da bo letošnja skupščina v Ljubljani dne 9. julija, na kar naj bi se slov. pevška društva pri določanju svojih prireditev blagovolila ozirati. Povodom skupščine se priredi koncert združenih ljubljanskih k „Zvezi“ pripadajočih pevskih društev: „Glasbene Matice“, „Ljubljane“, „Merkurja“ in „Slavca“.

Šola in dom. V društvu slovenskih učiteljic v Ljubljani se je predlagalo, da naj bi se matere otrok in učiteljice shajale začetkom šolskega leta, ob razdelitvi spričeval ali ob drugih prilikah in se razgovarjale na primer o nalogah šole, o tem, komu šolske zamude največ škodujejo, kako matere lahko pouče otroke, kako mati pomaga otroku začetkom 1. razreda in pozneje i. t. d. Med šolo in domom se pojavljajo po nepotrebem, le zaradi nesporazumljenja dostikrat škodljiva nasprotja, ki bi se ublažila, če se ta lepa misel uresniči na korist našim otrokom.

Spominske liste za učence in učenke, ki izstopijo iz šole, hoče uvesti Slovenska Šolska Matica. Spominski listi naj bi jih vedno spominjali na šolo in njene nauke in še v poznih letih naj bi jih razveseljevali,

kadarkoli bi jih pogledali in se pri tem spomnili svojih učiteljev, nekdanjih součencev in součenk in lepe dobe mladosti.

Kako v Avstriji skrbe za izobrazbo? Brez šolskega pouka vzraste v Avstriji (brez Ogerske) 929.743 otrok in sicer:

	otrok	v odstotkih
na Moravskem in v Šleziji	6.695	1·3
„ Češkem	55.313	5·5
„ Gor. Avstriji in Solnogradu	3.282	2·2
„ Niž. Avstrijskem	10.321	2·6
„ Tirolskem	14.498	9·9
„ Kranjskem, Štajerskem Koroškem	53.914	15·8
„ Primorskem	39.694	35·5
v Dalmaciji	71.421	76·4
v Galiciji in Bukovini	664.305	50·1

Žalostne številke!

Po izdatkih jih sodimo! Slednje države porabijo vsako leto za enega svojega prebivalca in sicer izda za

	šole	vojaštvo
	v kronah	
Švica	7·50	4·40
Francoska	3·65	20·80
Nemčija	2·40	12·45
Italija	1·85	8—
Rusija	—15	10·25
Avstrija	1·75	7·05

Švica potrafi skoraj ravno polovico menj za vojaštvo kot izda za šolstvo. Avstrija in Italija delati ravno narobe. Potrosile sta za vojaštvo štirikrat več kot za šolstvo. Nemčija izda petkrat, Francija šestkrat in Rusija 68 krat več za kanone kot za šole. — Severoamerikanske Združene države imajo v primeri z številom prebivalcev največ šol. Tam pride 210, na Norveškem 270, v Švici 366, na Švedskem 443, na Francoskem 473, v Nemčiji 826, v Avstriji 1350, na Rumunskem 1754, na Ruskem 2196 in v Srbiji 3115 prebivalcev na eno ljudsko šolo. Francija je torej na petem, Nemčija na šestem in Avstrija na sedmem mestu! Pač sramota!

„**Osebna dohodnina**“ je naslov lični knjižici, katero je izdalo društvo „Pravnik“ v Ljubljani. Knjigo je spisal c. kr. davčni nadzornik Val. Žun, ki je s tem gotovo ustregel vsem davkoplačevalcem osebne dohodnine; saj so zakonske določbe o osebni dohodnini še jako malo znane med našim narodom, dasiravno je zakon že osem let v veljavi. Knjiga se dobi v tiskarni Iv. Lampreta v Kranju na Gorenjskem za ceno 1·30 K s poštnino vred.

Narodno gospodarstvo.

Bistriška tovarna testenin Žnideršič & Valenčič pričela je pred nekaj dnevi delovati. Notranjci smo lahko ponosni na krasno, velikansko stavbo. Ker je kvaliteta „ilirskih testenin“ predobro znana, ni čuda, da je že sedaj tovarna preobložena z naročbami. Kdor je bral v zadnjem času razna „poslana“ po časopisih,

pač lahko razvidi, da iz vsake vrstice sika jeza in strah proti in pred bistriškimi testeninami. To je gotovo najboljša reklama za našo odločno narodno tvrdo Žnideršič & Valenčič.

Železnica iz Postojne mimo Razdrtega, Senožeč do Stanjela na Krasu, katero so že pred leti merili, se bo baje pričela graditi, kakor hitro bo dodelana nova državna proga iz Trsta mimo Gorice v Celovec. V to svrhu so že napravili v Štanjelu ob novi državni železnici veliko večji kolodvor. Za to železnico se potegujejo v prvi vrsti vojaški krogi. Ob enem nameravajo podaljšati vipavsko železnico od Ajdovščine do Št. Vida tako, da bi dobila cela vipavska dolina potom te železnice zvezo z državno železnico.

Čebelarski shod bo v nedeljo 30. aprila ob 3. uri popoldne v Rovtah nad Logatcem v gostilni „Pri Petru“. Govoril bode tajnik čebelarskega društva gosp. Bukovic.

Državna konjerejska darila. Dne 7. avgusta se bodo delila v Postojni ob 8. uri dopoldne državna darila za konjsko rejo: a) za kobile z žrebetom, ki še sesa ali je že odstavljeno; b) za mlade zaskočene kobile in c) za žrebice. Upoštevala se bodo le živinčeta žrebčarniškega plemena.

Poročilo upravne komisije postojnske jame o poslovanju leta 1904. Letos je upravna komisija postojnske jame prvokrat izdala poročilo o svojem delovanju. Vsakomur, ki se zanima za promet tujcev v slovenskih deželah sploh in za napredek Postojne posebej, bode poročilo dobro došlo. Delovanje jamske komisije postane stem bolj javno: kritika in nasveti morejo podjetju samo koristiti. — Poročilu povzemamo, da je lani obiskalo jamo 20.836 oseb. To je dozdej najvišje število obiska in za 2488 oseb višje kot leta 1903! Med lanskimi izletniki so pač najznamenitejši udeležniki mednarodnega in nemškega časnikarskega shoda z Dunaja oziroma iz Gradca in raznih učnih zavodov od blizu in daleč; poleg teh pa je posebno zanimiv obisk 323 delavcev z Dunaja in kranjskih gasilcev, ki kaže da naravni krasi privlačujejo tudi priproste sloje. Na binkoštni ponedek je bilo na podzemski c. kr. pošti oddanih 13.000 razglednic. Južna železnica je dovolila brezplačno jamski upravi, da sme v kupejih njenih voz pribijati reklamne tablice z jamskimi tarifami (Op.: doslej jih še nismo videli nikoder.) Jama je izza leta 1883. električno razsvetljena. Upeljava električne razsvetljave pa je zavedla jamsko upravo v dolgove, za katerih amortizacijo se je izplačalo lani 10.767 K. Iz poročila si glede finančnih razmer in delovanja jamske uprave ni možno napraviti zadostne slike; računi niso specializirani, torej tudi ni mogoče razvideti, koliko se je izdalo za reklamo, kakšna je ta reklama, kaj se stori za večje udobnosti tujcev v Postojni itd. Iz načrtov za bodočnost objavlja jamska komisija le enega, ki mu moramo priznati, da je izvrsten: osnoval se bo jamski muzej v Postojni, ki bo služil tudi znamenitemu namenu. Poročilo je v vsakem

oziru skromno. Komisiji se ne da odrekati zaslug, vendar bi bilo želeti večje podjetnosti, ki bi gotovo prinesla uspehov. Pa tudi v slovensko-narodnem oziru bi bilo treba več odločnosti in ozira na slovenski značaj Postojne. Kdor pravi, da bi le en tujec manj prišel v Postojno, če bi se trajno nadomestil nemški napis ob vhodu v jamo s slovenskim, pač nič ne misli. S tujcem smo radi vsi prijazni in mu gremo kar možno, na roko, a verjamemo si lahko, da pri vseh tujcih izzovemo veliko več ugleda in simpatij, če vidijo, da smo na svoj jezik in svojo domovino ponosen narod.

Domačih živalij na zemlji je po najnovejših štetvah: 9 milj. oslov in mul, 32 milj. koz, 67 milj. konj, 104 milj. prašičev, 312 milj. goved in 511 milj. ovac.

Tomaževa žlindra je za gnojenje spomladi ravno tako dobra kot v jeseni. Lahko se reče, da se Tomaževa žlindra lahko radi svojih dobrih lastnostij rabi vsak čas, če je polje prazno.

Kadar kokoši nesejo se jih ne sme preveč krmiti s koruzo, ker bi se živalice preveč zredile in prenehale nesti.

Za gnojenje sadnih dreves. Kostni in kuhinjski odpadki se na deželi in v mestih navadno prodajo za male novčiče, ker se z njimi ljudje ne vedo pomagati. Z velikim uspehom pa lahko rabimo tudi cele kosti, če jih zakopljemo v bližino dreves ali vinskih trt in sicer tako, da jih lahko koreninice dosežejo. Če se drevesa na novo sadi je jako dobro, če se na dnu jame vrže kosti. Kostni imajo namreč v sebi veliko dušca in fosforove kisline in vplivajo tudi več let jako ugodno na razvoj lesa in sadežev.

Kdor si hoče narediti sadni vrt, naj si ga ogleda najpreje pri sosedih in naj popraša, katere vrste sadja uspeva pri njih najboljše. Če sem v kraju, kjer še sploh nobenega sadnega vrta ni, bom najpopreje usadil par vrst dreves le za poskušnjo. Vsekako pa je umestno vprašati za svet kakega izučenega sadjarja, učitelja itd.

Nikar rediti starih krav. Deset, dvajset in še več let stare krave tudi v naših hlevih niso prav redke. Ne mislimo pa nato, da se reja takih stark nikakor ne izplača. 1. je tuberkuloza ali jetika pri starejših kravah jako razširjena in nevarna bolezen, ki se je teleta posebno rada nalezejo. 2. vzdrževanje krav je tem dražje, čim starejše so. Znano je, da se stare krave težje mastijo kot mlade in da potrebuje za pitanje staro živinče veliko več krme, kot mlado. 3. če prodamo staro kravo mesarju, dobimo veliko manj zanjo, ker je njeno meso veliko slabejše, kot ono mladih. 4. čim starejše postajajo krave, tem manj mleka dajejo. Tudi nima tako mleko toliko masla v sebi. 5. Mleko starih krav nima istega okusa, kot ono mlajših. Tudi iz njega narejeno maslo ni tako dobro.

Kako dolgo naj držimo krave? Iz goraj navedenih vzrokov smo lahko razvideli, kako nespametno in negospodarsko je rediti starejše krave. Samo ob sebi

umevno, skuša vsak gospodar krave, ki popuščajo na svojih vrlinah, čim preje mogoče spraviti iz hleva. Navadno priporočajo, da krave ne prekoračijo osmega leta. Zadnje, to je osmo leto, se jih nič več ne pripušča in se jih boljše krmi. Na ta način se krave kmalu dobro zrede in ko prenehajo dajati mleko, se jih proda mesarju, ki tako blago rad kupi. Kdor tako ravna, se mu živinoreja veliko boljše izplača. Izjemo pa lahko naredimo tam, kjer nam dajejo posebno plemenite krave posebno dobre mladiče. Take krave držimo pač kolikor časa nam dajejo še dobra teleta. Za navadne razmere pa je gotovo najboljšje, da se pri kravi z osmim letom sklene račun.

Desetlenica podružnice R. A. Smekala v Zagrebu. Dne 1. aprila 1895 je bilo deset let, kar je otvoril tvorničar gasilskega in gospodarskega orodja gospod R. A. Smekal v Smichovem pri Pragi svojo podružnico in skladišče svojih proizvodov v Zagrebu, ter poveril vodstvo te podružnice našemu rojaku gosp. Franu Samsi, rodom iz Kosez pri Ilirski Bistrici. — Tekom tega časa si je nabavilo do 70 kranjskih gasilnih društev več ali manj potrebščin pri isti, ki so bila dobro postrežena. Osobito kar se dostaje plačila, so pogoji izredno ugodni in ni se še čulo o sitnih izterjanjih. Gospod tvorničar Smekal sme biti ponosen in si sme v srečo šteti, da ima tako vrlega zastopnika, dočim se o prejšnjih potnikih ni moglo pohvalno izreči, ker so le prepogostoma usiljevali za kak kraj popolnoma nepripravno orodje in so tvrdki s tem le škodovali, mesto koristili. Samsa je pa s svojim trudom pridobil tvrdki dobro ime, ki tudi zasluži istega kot ga ima med Čehi in Moravani.

Prvi izpit prvega mlekarškega tečaja v Logatcu.

Sredo je bil Logatec praznično oblečen. Raz hiš so ponosno plapolale zastave, Logatčanom si lahko bral na obrazu ono veselje, ki se poraja samo takrat, ko se zgodi kaj posebnega in rodoljubi so prihiteli od raznih strani, da zapišejo ta dan z zlatimi črkami v zgodovino slovenskega naroda. . . . V Logatcu se je vršil prvi izpit prvega obsežnega mlekarškega tečaja. Ta trenutek je za razvoj našega narodnega gospodarstva bolj pomemben, kot bi mislil človek na prvi hip. Naše mlekarstvo se je dosedaj sicer hitelo razvijati, vendar pa je zelo trpelo na tem, da ni imelo zmožnih strokovnjakov. Na slepo srečo so ljudje snovali mlekarne in v njih so zagospodarili velikokrat ljudje, ki niso imeli najmanjšega pojma o mlekarstvu, in ki tudi niso bili zmožni v tej stroki napredovati. Znano pa je, da če slepec slepce vodi, da vsi v jamo padejo in tako se je zgodilo velikokrat našim mlekarjem, da so propadle ali pa hirale. Danes je c. kr. kmetijska družba temu vsaj deloma odpomogla. Mlekarški tečaj 7—8 tednov, ki ga je uvedla v Dol.

Logatcu je skončan, in vodja tega tečaja mlekarški nadzornik g. Legvart pošilja med ljudstvo prvih dvanajst apostolov mlekarstva. Sredo so se ti mladi pionirji zbrali v logaški občinski pisarni, da pokažejo svoje znanje in dobe izpričevala. Mlekarški nadzornik Legvart pozdravi navzoče: vladnega svetnika viteza Laschan-a, podpredsednika kmetijske družbe, drž. in dež. poslanca Povše-ta, drž. poslanca dr. Žitnik-a, dež. poslanca Fran Arko-ta, ravnatelja Pirc-a, okrajnega glavarja Kremenšek-a, komisarja Domicelj-a, ravnatelja Rozman-a, župana Muley-a in druge. Nato poroča o tečaju in njegovih učnih uspehih, na kar se začne javna skušnja. Izpraševali so poleg g. Legvarta še živinozdravnik g. Majdič, podjetnik g. Ivančič in učitelj Gabrovšek. Učenci so odgovarjali z nepopisno dobrim znanjem. Lajik, ki je te učence poslušal, si je moral misliti: to kar ti znajo, je zame skoraj sama španska vas; saj pa je naravnost čudovito, da so mogli tekom par tednov popolnoma priproste ljudi, od katerih začetkom vsi niti pisati niso znali, naučiti nele praktične stvari o mlekarstvu, ampak tudi pojme otako teoretičnih predmetih, kot so n. pr. kemija in bakterijologija. Zato ni čuda, da so vsi navzoči strmeče občudovali uspehe, in da je strokovnjak državni poslanec Povše dejal, da on na dveletni gospodarski šoli, ki jo je svojčas vodil, ni nikdar slišal učencev odgovarjati s tako izbornim uspehom. Zato pa se je tudi ta gospod kot predsednik c. kr. kmetijske družbe najtopleje zahvaljeval vsem, ki so pripomogli, da je ta prvi poskus mlekarške šole tako krasno uspel, v prvi vrsti živinozdravniku g. Majdiču, kot predsedniku logaške mlekarne, gosp. Ivančiču kot učitelju in g. učitelju Gabrovšku, dalje g. županu Muley-u kot zastopniku občine, ki je z vsemi silami podpirala priliko učenja ukaželjne mladine in končno vladnemu zastopniku g. svetniku vitezu Laschan-u. Tega zadnjega je osobito prosil, da naj sporoči tudi v ministrstvu o tem, o čemur se mora danes sam prepričati, o krasnem uspehu namreč. Tamkaj pa naj tudi izposluje od vlade, da ne bo ta tečaj prvi in zadnji. „Zopet bomo potrkali na vrata“, dejal je g. Povše, „taki večkratni tečaji bodo najboljši pospeševalci našega mlekarstva. S tem bomo najboljše prodrli v maso in dali najboljšo priliko, da se izvežbajo vsaj v eni stroki ukaželjni učenci.“ Govornik se nato zahvali še g. Legvartu, na kar se zahvali vladni svetnik Laschan, ki se zahvaljuje za prireditev c. kr. kmetijski družbi in učiteljem, ter pravi: „Mlekarstvo je v naši deželi največjega pomena, a zanj treba strokovnjaških močij. Ti so bili tukaj učenci, zunaj naj bodo učitelji, ki naj vse to, kar so se v tečaju naučili sporoče sorojakom.“

Po zahvalah so si gostje ogledali malo razstavo mlečnih izdelkov, ki so jo priredili učenci. Mlekarški nadzornik je še spregovoril par besed učencem v slovo in lepa slavnost se je končala.

Za kratek čas.

Ali pridejo tudi ženske v nebesa? „Ženske ne pridejo v nebesa,“ reče župnik v pridigi. Da bi se odpovedal tej krivi veri, pozovejo ga k škofu. V razgovoru pa se župnik sklicuje na Sv. pismo, kjer se čita v skrivnem razodetji sv. Janeza: „In bilo je v nebesih kake pol ure vse tiho.“ — „Kako bi bilo to mogoče,“ pravi župnik, „če bi bile tudi ženske v nebesih!“

Pri izpraševanju. Župnik: „No, Anica, povej mi, koliko je Bogov?“ Nevesta: „Jeden!“ Župnik: „Prav! Koliko je pa oseb?“ Nevesta: „Z godci vred jih bo štiriindvajest!“

Listnica uredništva.

Za Veliko noč se je nabralo toliko aktualnega gradiva, da smo morali več stvari odložiti. Prosimo, da nam blagovolijo velenjenji gg. dopisniki oprostiti. Nekaj je došlo prepozno.

Notranjci, berite, širite in naročajte „Notranjca“!

Tržne cene v Ljubljani.

Semena:		Za 100 kilogramov.
Domača detelja	od K 110.— do K 116.—	
Lucerna	» » 250.— » » 270.—	
Laneno seme	» » 23.— » » 24.—	
Fižol:		
Rudeči ribniški	» » 27.— » » 29.—	
Prepelčar	» » 29.— » » 30.—	
Žito:		
Pšenica	» » 19.— » » —.—	
Rèž	» » 16.50 » » —.—	
Ječmen	» » 15.— » » —.—	
Oves	» » 15.— » » —.—	
Ajda	» » 17.— » » —.—	
Kože:		
Goveje z rogmi vred	» » 100.— » » 104.—	Za par
Telečje	» » 70.— » » —.—	
Svinjske	» » 80.— » » —.—	
Lisičje	» » 10.— » » 11.—	
Kunine (belice)	» » 30.— » » 31.—	
» (rumenice)	» » 6.— » » 38.—	
Dihurjeve	» » 6.— » » 6.50	
Vidrne	» » 24.— » » 25.—	

Mala oznanila.

Trgovski vajenec (učenec) poštenih starišev, ki je z dobrim vspehom dovršil vsaj ljudsko šolo in ki ima veselje do trgovine se sprejme v trgovino Antona Ditricha v Postojni.

Dva ali tri hlapce za pri kravah, kateri znajo tudi molzti, se sprejme o sv. Jurji v službo pri Josipu Deklevi v Postojni.

Konjska oprava za enega konja (Englischeschier) kakor tudi 1 neobrabljen šivalni stroj za krojače proda po ugodni ceni gospa Josipina Kraigher v Postojni.

9 dobro ohranjenih oken 150 cm visokih in 90 cm širokih iz macesnovoga lesa proda po nizki ceni Fran Paternost »Narodni hotel« v Postojni.

Dva mizarska pomočnika sprejme takoj Franc Šemerl, mizar v Planini pri Rakeku.

Več sto lepih visokodebelnatih jabolčnih in nekaj hruškovih dreves proda krajni šolski svet v Postojni. Cena od 50 do 90 h komad.

Županstvo v Bukovju

daje naznanje, da se bode oddajala **dne 25. aprila t. l.** ob 10. uri dopoldne v Bukovju na licu mesta

Škarpa pri cesti ob šolskem vrhu

na zmanjševalno dražbo.

Cena za izvršitev omenjene škarpe je proračunjena na **600 kron.**

Načrti, po katerih se ima delo izvršiti so na ogled pri županstvu v Bukovju.

Županstvo v Bukovju,

dne 9. aprila 1905.

E. 275 4

13

Sklep.

V izvršilni zadevi Antona Deghenghi, trgovca v Ljubljani proti Francetu Požarju z Bukovja radi 2600 K zdražitelj dražbenih pogojev ni izpolnil. — Vsled tega se dovoli na predlog vknjižene upnice „Notranjske posojilnice v Postojni“ po dr. Franu Piklu zopetna dražba zemljišča st. štv. 9 kat. občina Bukovje, obstoječega iz hiše štv. 7, gospodarskih poslopij, dvorišča, vrta, njiv, travnikov in gozda.

Nepremičnini, kojo je prodati na dražbi, je določena vrednost 2300 K. Najmanjši ponudek znaša 1150 K. Pod tem zneskom se ne prodaja.

Narok se določa na

10. maja 1905

ob 10. uri dopoldan pri spodaj oznamenjeni sodnji v izbi št. 6.

Dražbene pogoje in listine, ki se tičejo nepremičnin (zemljiško-knjižni izpisek, hipotekarni izpisek, izpisek iz katastra, cenitvene zapisnike itd.) smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj oznamenjeni sodnji v izbi št. 6, med opravnimi urami.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodnji najpozneje v dražbenem obroku pred začetkom dražbe, ker bi se sicer ne mogle razveljaviti glede nepremičnine same.

O nadaljnih dogodkih dražbenega postopanja se obvestijo osebe, katere imajo sedaj na nepremičnini pravice ali bremena, ali jih zadobe v teku dražbenega postopanja. tedaj samo z nabitkom pri sodnji, kadar niti ne stanujejo v okolišu spodaj oznamenjene sodnje, niti ne imenujejo tej v sodnem okraju stanujočega pooblaščenca za vročbe.

Določitev dražbenega obroka je zaznamovati v bremenskem listu vložka za nepremičnino, ki jo je prodati na dražbi.

S pravomočnostjo tega sklepa izgubi prva dražba svojo veljavo.

C. kr. okrajna sodnja v Postojni, oddelek III., dne 8. aprila 1905.

Našim odjemalcem!

Tovarna testenin se bliža svoji dovršitvi. Ne bomo navajali ne skrbi ne truda, ki smo ga imeli pri zopetni zgradbi in preosnovi, niti posledic udarca, ko nam je uničil požar našo staro tovarno, saj smo dobili tolikanj izrazov simpatije, ne le od strani cenjenih trgovcev, temveč tudi od strani spoštovanih konsumentov, da nam je to dalo moč, poprijeti se dela s dvojnovo silo.

Udarec našel nas je popolnoma nepripravljene, in ker nam je bilo na tem, tovarno ne le opremiti z novjšimi napravami, temveč jo tudi opremiti za večjo produkcijo, nam ni bilo vzlic vsemu naporu mogoče preje z izdelovanjem pričeti.

Nikdar nismo mislili, da si zamore kako podjetje v vseh krogih toliko zaupanja pridobiti, kot je tega naše deležno postalo. Zdi se nam, kot bi bilo naše podjetje nekaka narodna last, da se je narod veselil, ko je videl, da raste in procvita, a se žalostil, ko nas je nesreča zadela. Ako imamo tako zaupanje ob strani, potem se ne bojimo udarca, in naj je bil še tako ljut.

Od vseh strani dohajajo nam vedno vprašanja, kdaj vendar pričnemo. Pisma govore, da se še le sedaj ve prav ceniti naše testenine, ko jih ni; slišali smo celo, da so se po požaru naše testenine iskale in plačale po dvakratno višji ceni kot prej. Večina trgovcev nam piše, da ne prodajajo testenin, odkar so jim naše pošle, ker se je vsak poskus, vpeljati druge, izjalovil.

Ne bode dolgo trajalo, in naše testenine bodo zopet na prodaj. Dal Bog, da bi jih nikdar več ne zmanjkalo.

Prva kranjska tovarna testenin
Žnideršič & Valenčič
 Ilirska Bistrica.

Šunka s kožo, kilo po 1 g'd., brez kosti po gld. 1·10, plečeta brez kosti po 90 kr., slanina in suho meso po 80 kr., prešičevi in goveji jeziki po 1 gld., glavčina brez kosti po 50 kr.

Salame dunajske po 80 kr., à la krakovske, fine po 1 gld., iz šunke zelo priljubljene po gld. 1·20, à la ogrske, trde po gld. 1·50, ogrske fine po gld. 1·80 kilo. — **Velike klobase** ena 20 krajcarjev.

Slivovka, brinovec, pristen, liter gld. — 70 do 1·20, **brinov cvet** liter gld. 1·50. — To priznано dobro blago pošilja po povzetju od 5 kil naprej prekajevalec in razpošiljalec živil

Janko Ev. Sirc v Kranju.

FRANJO TICHY

lasničar in brivec

v Postojni, Kraigherjeva hiša št. 93.

Priporočam slav. občinstvu

svoj higienično urejeni salon

ter naznanjam da sem **cene za delavce znatno znižal** in sicer:

brijem za 10 vin.

strižem lase za 20 vin. strižem brado za 20 vin.

dečke delavcev strižem za 10 vin. na čisto.

Nadalje se priporočam v izvršitev vseh del iz las

ter imam v zalogi kite od 4 K naprej.

Vse potrebščine za gledališke predstave ter zaloga toaletnih stvari.

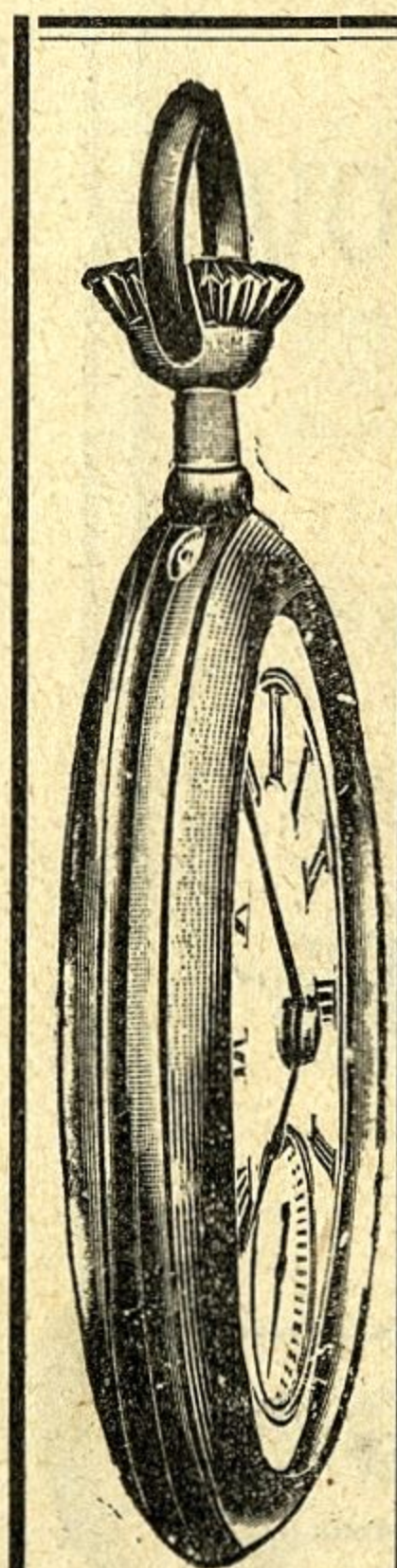
JOSIP JURCA

krojaški mojster

na Jamski cesti št. 243 v Postojni

se priporoča v **izgotavljanje moških oblek**, kakor tudi **uniform po najnovjšem kroju.**

Solidno delo in zmerne cene.

Zahtevajte cenike zastoj in poštine prosto.

Franc Čuden

najstarejša eksportna tvrdka na debelo in drobno.

U r a p

in **trgovec zlatnine in srebernine**, delničar prvih združenih tovarn ur »Union« v Bielu, Genovi in Glashütte.

Slavnemu p. n. občinstvu priporočam svojo

veliko zalogo raznovrstnih ur

kakor tudi vse potrebščine za

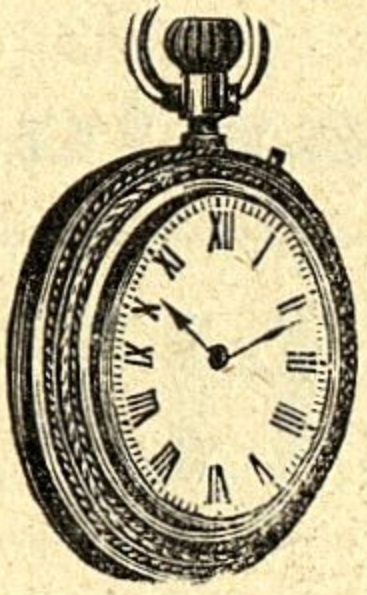
== kolesarje in hišne telefone. ==

***** **Cene nizke.** *****

Popravila ur in koles se hitro in po naj-
nižjih cenah vrše.

Za obilen obisk se priporoča

Matija Petrič,
urar in mehanik v Postojni.

Usojam si slav. občinstvu naznanjati, da sem prevzel

R. Valenčičevo (Fadgučevo) gostilno v Trnovem

v najem in bom točil vedno najboljša istrska vina
ter postregel z dobrimi gorkimi in mrzlimi jedili.

Za obilen obisk se toplo priporoča
udani

Fr. Znidaršič.

V Trnovem, 20. marca 1905.

Najnovejše moderno opremljeno
kopališče

tik hôtela.

Gostilniški vrt s
prijazno utico.

Dobro znani
Hôtel TOMŠIČ
Ustanovljen l. 1885. Mir. Bistrica. Ustanovljen l. 1885.

Priporoča :

pristna vina in izborno
pivo.

Dobra kuhinja, zmerne cene.

Prenočišča

za p. n. gg. goste po nizki ceni.

40%

manj delavske sile potrebujejo gasilna društva pri briz-
galnicah najnovejšega zistema in prenosom ravnoteža,
odlikovanega v Pragi na razstavi leta 1903, izumitelja
in tvorničarja

R. A. SMEKALA

iz Smihova. •• Podružnica Zagreb.

Ti stroji delajo desno in levo, eno- in dvomlazno 30 do 35 m mlaza.
Skladišče vseh gasilnih potrebščin in gospodarskih strojev itd.

Tudi na obroke.

S spoštovanjem podružnica R. A. Smekal.

Šolske tiskovine

priporoča

— tiskarna —

J. Blasnika naslednikov

v Ljubljani.

• • •

Istotam izvršujejo se tudi

**vsa druga tiskarska in litogra-
fijska dela.**

Fr. Stupica

Ljubljana

== Marije Terezije cesta št. 1 ==

v Ančnikovi hiši poleg Figovca

priporoča

Portland- in Roman-cement, železniške
šine, traverse, storje, dratence, kovane
cevke, ključavnice in okove, štedilnike in
peči, pumpe za vodo, pocinjene, svinčene in
asfaltirane cevi, nagrobne križe, kotle za
klajo, kuhinjsko opravo, mrežo in bodečo
šico za ograjo, mizarsko in ključavni-
čarsko orodje.

Velika zaloga

slamareznic, čistilnic, gepeljnov, mla-
tilnic, plugov, bran in samokolnic.

Hôtel „Ilirija“

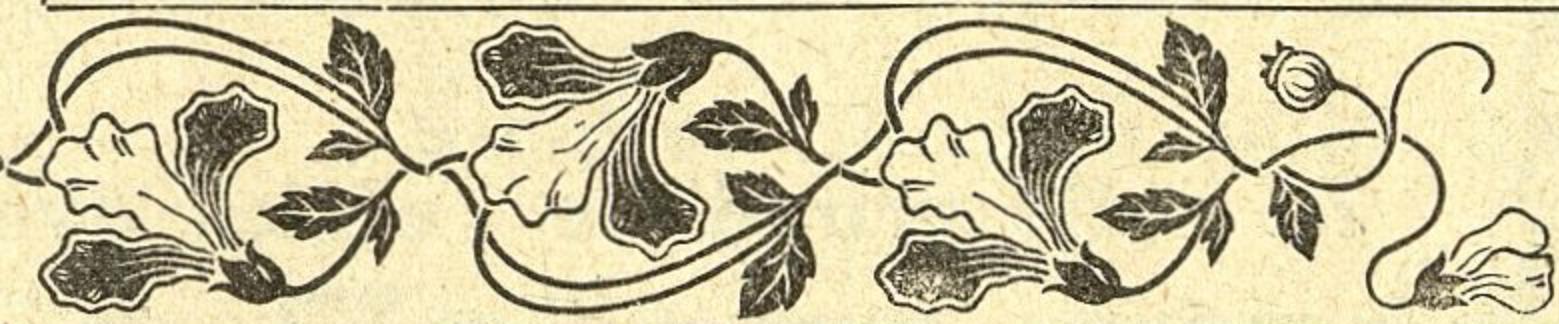
v Ilirski Bistrici

se priporoča slavnemu občinstvu.

Izvrstna kuhinja. * Pristna
vina. * Vsaki dan sveže pivo.

— Prenočišča. —

Za večje prireditve velika
— dvorana. —

Hôtel „Ilirija“

Ljubljana

Kolodvorske ulice št. 22

— tri minute od kolodvora. —

Udobni restavracijski prostori; moderno ure-
jena kavarna z dvema najnovjšima biljardoma
ameriškega sistema; lepo, na novo urejene
sobe za prenočevanje.

..... Kopalne sobe v hiši.

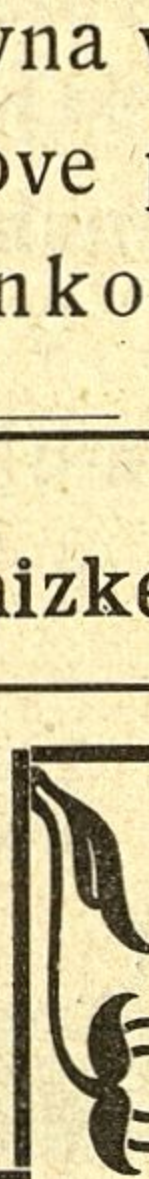
Točijo se najboljša štajerska naravna vina,
pristni dolenski cviček iz Gadove peči,
kakor tudi priljubljen hrvaški pelinkovec.

— Izborna kuhinja. —

Postrežba točna. - - Cene nizke.

Za mnogobrojen obisk
prosi spoštovanjem

Fric Novak.

Ivan Zwölf

sobni slikar in pleskar

— v Postojni.

Prodaja barv, firneža, laka, čopičev i. t. d.

Priporoča se slav. občinstvu za naročila v
njegovo stroko spadajočih del ter zagotavlja
— točno in solidno postrežbo. —

Svetovnoznana

postojnska jama

odprta je vsaki dan ob pol 11. uri dopoldne
in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob
pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

Pekarija in trgovina

— raznega blaga. —

Velika zaloga pristnega
vrtnega in poljskega

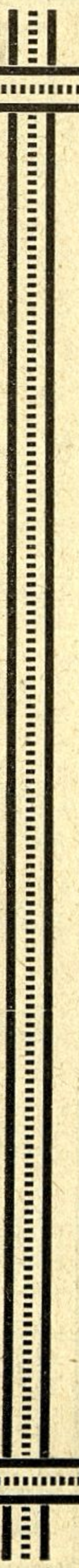
semena,

Barthelnovega apna

za klajo živine in

 rudeče soli.

Ludovik Ditrich, Postojna.

Pleskar, dekoracijski
in sobni slikar

Ivan Inocente

v Postojni

priporoča se slav. občinstvu za izvrševanje
raznih v njegovo stroko spadajočih del
po zmernih cenah ter točno in solidni
izvršitvi.

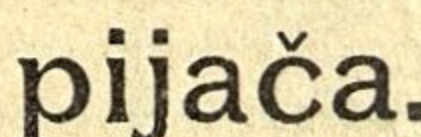
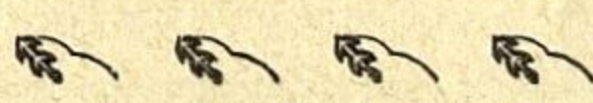

Osobito se priporoča za izdelovanje
firmskih tabel in trgovskih napisov.

V zalogi ima tudi vedno veliko izber
raznih barv, firnežev, lakov, čopičev itd.
po nizkih cenah.

Za vsa izvršena dela se daje
jamstvo.

Narodni hôtel
v Postojni

.. .. se priporoča slav. občinstvu.

Izvrstna kuhinja,
  izborna pijača.

Prenočišča.

Omnibus pri vsakem vlaku, tudi vozovi
za gospode potnike.

Za večje prireditve velika dvorana.

Naznanilo in priporočilo.

Tiskarna R. Šeber v Postojni je prešla vsled prenegle smrti mojega brata Riharda v last njegove vdove in pozneje v last „Katoliškega tiskovnega društva v Ljubljani“.

Zasebna tiskarna, ki je bila vsakemu na razpolago in bila tudi podpora moje obrti, je prešla tako v roke strankarskega podjetja.

Da bo dosedanjim prijateljem in podpirateljem R. Šeberjeve tiskarne mogoče tudi še nadalje nabavljati si vse potrebne tiskovine, ki se jih potrebuje v zadrugah, trgovini, uradih in zasebnem življenji pri domači firmi v Postojni, in da bo tudi meni mogoče vsem zahtevam in naročbam točno in vestno ustrezati

sem otvoril meseca januarija t. l. svojo

akcidenčno tiskarno

v lastni hiši v Postojni h. št. 256.

Priporočam se v prvi vrsti vsem onim slavnim c. kr. uradom, županstvom, krajnim šolskim svetom, šolskim vodstvom, čislanim posojilnicam, mlekarskim zadrugam, čitalnicam, gasilnim društvom, gg. trgovcem in drugim zasebnikom, ki so toliko let rodbini Šeberjevi in osobito mojemu bratu Rihardu izkazovali svoje zaupanje in ga podpirali v obrtu. Priporočam se pa tudi vsem drugim, ki bi potrebovali kaj tiskarskih izdelkov in jih zagotavljam, da se bom vedno trudil, vsem svojim naročnikom po možnosti ustrezati.

Imel bom vedno v svoji zalogi vsakovrstne tiskovine za županstva, krajne šolske svete, šolska vodstva, posojilnice, mlekarske zadruge, izvrševal bom točno po naročilu tudi vsa druga tiskarska dela, kakor n. pr. letna poročila, cenike, vabila k veselnicam in občnim zborom, programe, naročila o zarokah, porokah itd., parte-liste, pisma in kuverte z naslovi, posetnice, razglednice, trgovska naznanila itd. itd.

Maks Šeber.

Za veliko noč!

Manufakturna in modna trgovina

POSTOJNA **P. JAŠKE** POSTOJNA

priporoča svojo veliko zalogo manufakturnega in modnega blaga, kakor: sukno, hlačevino, plavino, kambrik, cefirje, satene, batiste, svilnato blago, belo in tricot perilo za moške, namizne prte, posteljna pregrinjala in garnituro, brisalke, servijete, svilnate in volnene rute od najpriprostejših in do najfinejših, pase, predpasnike, svilnate šerpe, žepne robce, čepice za otroke in odrasle, nogavice vseh vrst, raznovrsten okit za ženske obleke, čipke, nadalje veliko izbero modernih kravat in ovratnikov itd.

Slavno občinstvo se opozarja zlasti na znižane cene v beli kontenini, na domače in fino belo platno in na izvrstni chifon!

☞ **Zaloga otroških vozičkov!** ☞

Za veliko noč!

T. TOLLAZZI

Dol. Logatec

trgovina z mešanim blagom na debelo in drobno.

Zaloga železnine: lita železna posoda, žage, pile, verige, žebliji, žice, železna in pocinjena ploščevina, vliti kotli, šine za kolesa, poljedeljsko orodje, vlite peči itd.

Zaloga Portland- in Roman-cementa na debelo.

Trgovina s porcelanom in steklom: namizne posode, umivalne oprave, namizne viseče in stenske svetilke.

==== **Rum, cognac, namizna vina.** =====

Razne rudninske vode, Rakocy, Emma-Quelle, Preblavska Radgonska in Rogaška.

Zaloga papirja, pisarniškega, šolskih zvezkov, svilnatega papirja, raznovrstnih razglednic itd.

Prodaja oljnatih in prstenih **barv**, firneža; laka čopičev, karbolineja, lepa za mizarje.

Trgovina s poljskim in vrtnim semenom in poljskimi pridelki. Raznovrstna vina, kakor istrijansko, dolensko, dalmatinsko, štajersko in vipavsko na debelo in drobno.

Izvozna pivovarna in sladnica

— v Senožečah —

priporoča priznано najboljšé à la Plzensko marcno kakor tudi **eksportno pivo** v sodčkih in steklenicah po konkurenčnih cenah in zagotavlja najboljšo postrežbo.

☞ **Izvoz po vseh deželah.** ☞

Zaloge se nahajajo v Postojni, Planini, Bovcu, Cerknici, Logatcu, Št. Petru, Vipavi, Šturjah, Opčini, Proseku, Kozini, Podgradu, Rihenbergu i. t. d.

Glavna zaloga je v Trstu.

Velika trgovina specerije, galanterije, železa, porcelana, stekla, barv,
— kolonijalnega blaga na debelo in drobno in pekarija —

Anton Ditrich v Postojni

priporoča za prihodnjo spomlad svojo **bogato zalogo zanesljivo kaljivih poljskih semen** kakor: deteljo domačo in nemško (lucerna), peso orjaško (Oberdorfer, Eckendorfer in Mammuth), ki se v naših krajih izredno dobro ponaša, razne trave, kakor francoska in italijanska travulja, mačji rep itd. ter vsakojakega **vrtnega semena**, osobito veliko izber cvetlic.

— Prodaja rudeče soli in redilnega praška za živino. —

Fino pecivo raznih sladčic, fina namizna vina v steklenicah, raznovrstno žganje, osobito zelo priporočljiv je zdravilni konjak in fini rum. Ruski čaj. Razna rudninska voda.

☞ Zastopstvo za Notranjsko priznано najboljšega strešnega krila „ETERNIT“, patent Hatschek. ☞

Zaloga Portland in Roman-cementa na debelo

— ter vsih potrebščin za stavbe. —

Cene najnižje in povsem konkurenčne.

☞ Trgovcem primeren popust. ☞

Računski zaključek

„Notranjske posojilnice“ v Postojni za dvaindvajseto upravno leto 1904.

Prejemki.

Denarni promet.

Izdatki.

Štev.	Predmet	kron	v	kron	v	Štev.	Predmet	kron	v	kron	v
1	Vrnjena posojila			56568	61	1	Dana posojila			163118	33
2	Hranilne vloge			310299	17	2	Hranilne vloge			199110	50
3	Obresti posojil			31735	51	3	Izplačane obresti hranilnih vlog			2437	48
4	Upravni stroški			45	70	4	Upravni stroški, davki in pristojbine:				
5	Deleži: glavni à 200 K	200	—				upravni stroški	2025	80		
	» opravilni à 20 K	1660	—	1860	—		pridobnina	849	86		
6	Rezervni fond: plačane pristopnine			166	—		rentnina	294	26		
7	Naloženi denar:						neposredna pristojbina	10	—	3179	92
	kapital	118237	43			5	Naložen denar			132942	15
	obresti	152	23	118389	66	6	Nakupljen inventar			9	60
8	Prehodni zneski			271	26	7	Prehodni zneski			165	37
9	Gotovina dne 1. januarja 1904			27	87	8	Nagrade in darila			2229	40
						9	Deleži izplačani:				
							glavni à 200 K	4600	—		
							opravilni à 20 K	780	—	5380	—
						10	Izplačane obresti in dividende deležev			1993	70
						11	Povrnjene obresti posojil			79	88
				519363	78	12	Gotovina dne 31. decembra 1904			510646	33
										8717	45
										519363	78

Skupni promet:

Prejemki	519.363 kron 78 vin.
Izdatki	510.646 » 78 »
Skupaj	1.030.010 kron 11 vin.

Imetje.

Zadružno stanje (bilanca).

Dolgovi.

Štev.	Predmet	kron	v	kron	v	Štev.	Predmet	kron	v	kron	v
1	Gotovina dne 31. decembra 1904			8717	45	1	Deleži:				
2	Inventar			498	67		glavni à 200 K	16200	—		
3	Naloženi denar			31091	38		opravilni à 20 K	15880	—	32080	—
4	Posojila			629979	24	2	Rezervni zaklad:				
5	Obresti posojil			17195	57		stanje koncem leta 1903	39915	38		
6	Prehodni zneski			362	89		4½% obresti za leto 1904	1796	17		
							vstopnine leta 1904.	166	—	41877	55
						3	Hranilne vloge	579407	01		
							kapitalizovane obresti	20653	67	600060	68
						4	Obresti deležev (dividende)			2739	66
						5	Obresti posojil — predplačane za l. 1905			2908	76
						6	Dobiček			8178	55
				687845	20					687845	20

Zguba.

Račun zgube in dobička.

Dobiček.

Štev.	Predmet	kron	v	kron	v	Štev.	Predmet	kron	v	kron	v
1	Izplačane obresti hranilnih vlog			2437	48	1	Prejete obresti posojil			31735	51
2	Kapitalizovane obresti hranilnih vlog			20653	67	2	Zaostale obresti posojil:				
3	Predplačane obresti posojil:						leta 1904	17195	57		
	leta 1904	2908	76				» 1903	13174	23	4021	34
	leta 1903	24	3	445	61	3	Obresti naloženega denarja:				
4	Povrnene obresti posojil			79	88		prejete	152	23		
5	Upravni stroški in davki			3179	92		kapitalizovane	871	90	1024	13
6	Obresti rezervnega zaklada 4½%			1796	17	4	Upravni troški prejeti			45	70
7	Odpis na inventarju 10%			55	40						
8	Dobiček			8178	55						
				36826	68					36826	68

V Postojni, dne 31. decembra 1904.

Trgovina z
usnjem.

IVAN SEUNIG

Trgovina z
usnjem.

LJUBLJANA, Stari trg 7.

Priporoča svojo dobro urejeno zalogo **podplatov**, enojnih, dvojnih in trojnih švicarskih **vachè**, **hemlok** (na podplatih) **waldivia**, **Australia**, **Croupons** raznih mark, **Vachè-Croupons** pristnih švicarskih podplatov, notranjih podplatov, **teletine**, **kravine** in **likanega usnja** kakor tudi **čohovine** (Pittling) lastnega izdelka. — **Lakirano**, **sedlarsko**, **jeremenarsko**, **knji-goveško**, **jelenovo** in **kozje usnje**. — **Čevljarske potrebščine**, **kopita** in **vsako-vrstno orodje**.

Vedno v zalogi: **Prava francoska teletina**, **Satine**, **Kid-usnje** in **irhovina** (Chevreaux), **ruska juhtovina**, **kože** in **golenice**, **ribji** in **goveji loj**, **ribja mast** in **degras za strojarje**, **laneno** in **rudninsko olje** ter **olje zoper prah**.

◇ ◇ ◇
Direktni uvoz.

◇ ◇ ◇
Kupuje in prodaja: **ježice**, **volno**, **ščetine**, **mezro** in **raovco**.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

• posluje •

vsak petek od 9.—12. ure dopoldan.

Obrestuje hranilne vloge po 4½%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

☞ **Daje posojila po 6%** ☞

na osobni kredit ali proti vknjižbi.

— ○ ○ ○ —
Promet leta 1904 znaša **1,030.010 K 11 v.**

Izjemoma in v nujnih slučajih se sprejemajo vloge in dajo posojila tudi ob drugih delavnikih.

Izhaja dvakrat na mesec. Velja po pošti prejeman za celo leto 2 K, za pol leta 1 K. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — **Naznanila** se računajo za celo stran 25 K, za pol strani 15 K, za četrť strani 8 K, za osminko strani 4 K. **Mala oznanila** po 20 vin. od petit-vrste. Ako se inserati večkrat tiskajo, ceneje. — Uredništvo in upravnštvo se nahaja v **Postojni hišna št. 256**. — Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo, rokopiši ne vračajo.